

Bygg i trä

Bygg i trä genomförs av Skogsindustrierna i samarbete med bygg- och trävaruhandeln.

Byggbeskrivningarna och bygg-dvdfilmerna är uppdelade i fyra serier: **invändigt**, **utvändigt**, **renovering** och en **allmän** om material, tillbehör och hobbysnickerier. Alla byggbeskrivningar finns också på vår hemsida. Där finns även en interaktiv tjänst som ger möjlighet att måttanpassa utvändiga byggprojekt efter egna förutsättningar samt skriva ut arbetsritningar, materialspecifikation och underlag för bygglovsansökan.

För fler tips och idéer om god träanvändning besök:

www.byggbeskrivningar.se

Allmänt

Bygglov Bygganmälan*
Bra att veta om impregnerat trä*
Nymålning
Måla utomhus*
Bra att veta om trä*
Skruv- och Spikguide*
Snickerskola*
Måla inomhus
Bra att veta om limträ
Limträ – Dimensioneringstabeller
Bra att veta om träskivor

Utvändigt

Altan*
Trädäck på mark*
Bryggor*
Carport*
Tilläggsisolering av fasad*
Garage*
Boden*
Trappor*
Grindar*
Staket och plank*
Bockar*
Enkelboden*
Enkelstugan*
Tak över uterum*
Trädgårdsmöbler*
Lekstuga*

Skogsindustrierna

Box 55525
102 04 Stockholm
Tel: 08-762 72 60
Fax: 08-762 79 90
E-post: info@skogsindustrierna.org
www.skogsindustrierna.org

Förstukvist*

Lusthus*
Utedass*
Trädgårdskompost*
Cykelförråd*
Utvändiga träpaneler
Skateboardramper
Jakttorn
Gästboden
Relaxboden
Trädgårdsboden

Invändigt

Bastu*
Invändiga träpaneler*
Lägga trägol*
Snickra med limfog
Montera lister och profiler

Renovering

Byta fönster*
Montera dörr*
Bygga innervägg*
Takpåbyggnad
Tillbyggnad

Faktablad: Så här många löpmetrar behöver du till 1 m²

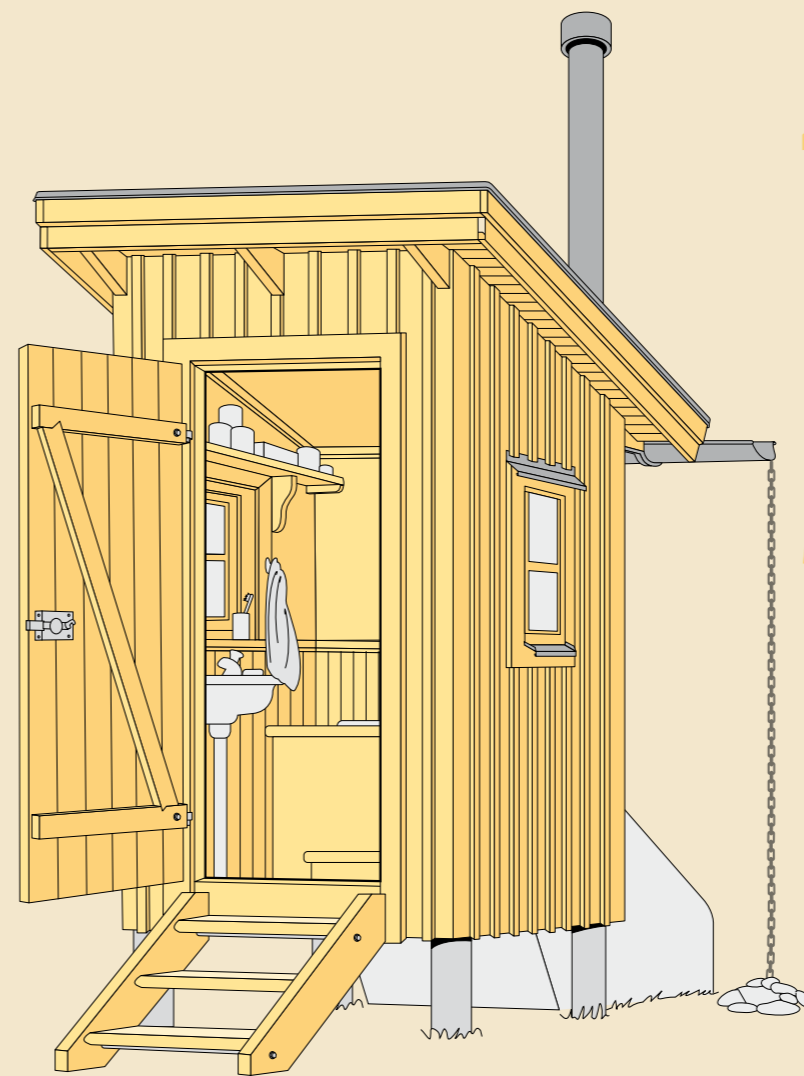
* Finns även som film i Bygg i trä-boxen (bygg-dvdfilmerna)

Innehållet i byggbeskrivningen bygger på information som tillhandahållits av olika experter och materialleverantörer. Föreningen Sveriges Skogsindustrier tar inte något ansvar för skada som må orsakas på grund av innehållet i byggbeskrivningen.

Rättigheterna till innehållet i denna byggbeskrivning tillkommer Föreningen Sveriges Skogsindustrier. Innehållet skyddas enligt upphovsrättslagen. Missbruk beivras. Kopiering av innehållet är förbjudet.

© Föreningen Sveriges Skogsindustrier, 2009

Utedass

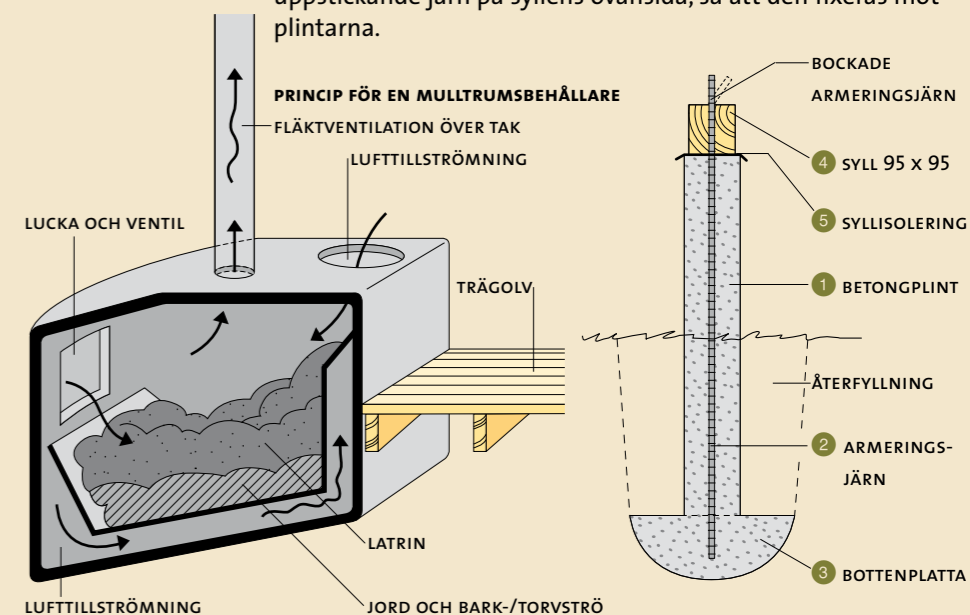

Förmultningstoilet

Det här är ett fritt stående utedass avsett för fritidshus. Förmultningstoiletten fungerar som ett gammaldags traditionellt utedass – med den skillnaden att latrin/avfall samlas i en bakomliggande, slutna förmultningsbehållare, där det bryts ner under stor volymminskning till fin kompost.

Förmultningen går snabbare om behållaren placeras i solen så att den värms och luftgenomströmningen och syretillförseln kan öka. Vid urinseparering måste en viss fukthalt bibehållas genom vattentillförsel.

Vid installationen läggs ett lager med jord och torv- eller barkströ i behållarens botten. Från jorden utvecklas nedbrytande bakterier. Nedbrytbart köksavfall kan också slängas i behållaren. Flugor undviks med ett insektsnät. Vart eller vartannat år grävs behållarens bakre del ur.

2 Tillstånd

Enligt Miljöbalken och förekommande lokala föreskrifter är man alltid skyldig att söka tillstånd för utedass hos den kommunala miljöförvaltningen. De kan oftast också rekommendera olika lösningar och system som passar en fritidshustoalett. Enligt bygglagstiftningen är utedass att betrakta som en friggobod. Det innebär att bygglov kan fordras inom detaljplanlagt område. Läs mer i Byggbeskrivning Bygglov Bygganmälan.

3 Betongplintar

Alla mått är i mm där inget annat anges.

Utedasset vilar nedtill på fyra betongplintar ①. Det är viktigt att plintarnas inbördes avstånd samt höjd anpassas till den toalettbehållare eller det system som ska användas.

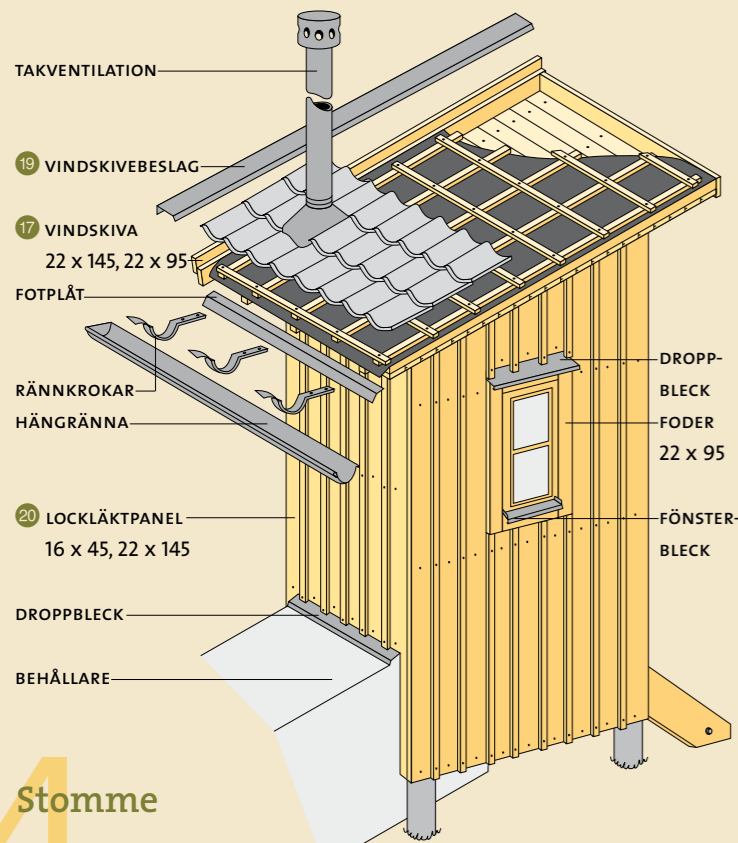
Om en stor förmultningsbehållare används bör toalettssitsen placeras direkt ovanpå behållarens ovansida, vilket tillverkaren ombesörjer. Behållaren kan kläs in med slätspont så att sitsen inte hamnar direkt på behållaren. Mellan behållare och mark bör markisoleringskivor läggas. Eventuell utskjutande del kan skyddas med ett anpassat tak.

Plintarna ska nå ner till fast och orört underlag som inte påverkas av froströrelser. Gräv hål och fyll botten med betong. Tryck fast ett armeringsjärn ② i mitten som får sticka upp över mark. Avväg rätt höjd med hjälp av vattenpass och lång rätbräda. Markera höjderna med tejp på armeringsjärnen.

Ställ pappformar $\varnothing$ 150 på bottenplattorna ③, så att armeringsjärnen hamnar i centrum. Fyll på betong upp till tejpmarkeringarna. Fyll tillbaka jorden runt plintarna.

Mellan syll ④ och betong läggs en syllisolering av grundpapp ⑤. Borra hål i syllens för armeringsjärnen. Såga av och bocka uppstickande järn på syllens ovansida, så att den fixeras mot plintarna.

4 Stomme

Även om utedasset är litet så har det en kraftig regelkonstruktion som kan värmeisoleras. Basen för regelstommen är en syll 4 av hyvlat virke 95 x 95 eller dubbla reglar 45 x 120.

Placeringen av de stående reglarna 6 45 x 95 markeras på syllen.

Hörnstolparna 7 tillverkas av dubbla reglar 45 x 95. De främre förbinds hörnkant mot hörnkant, medan de bakre spikas ihop smalsida mot bredsida. Längden på de bakre stolparna bör vara cirka 2200 för att invändig ståhöjd ska bli omkring 1900.

Loda in hörnstolparna med vattenpass och snedstaga dem provisoriskt med utvändigt fastspikade lister ner mot syllen. Kontrollmät avståndet mellan hörnstolparna så att de är parallella. Hörnklossar 8 förstärker stolparna och ger bra spikfäste för utvändiga knutbräder.

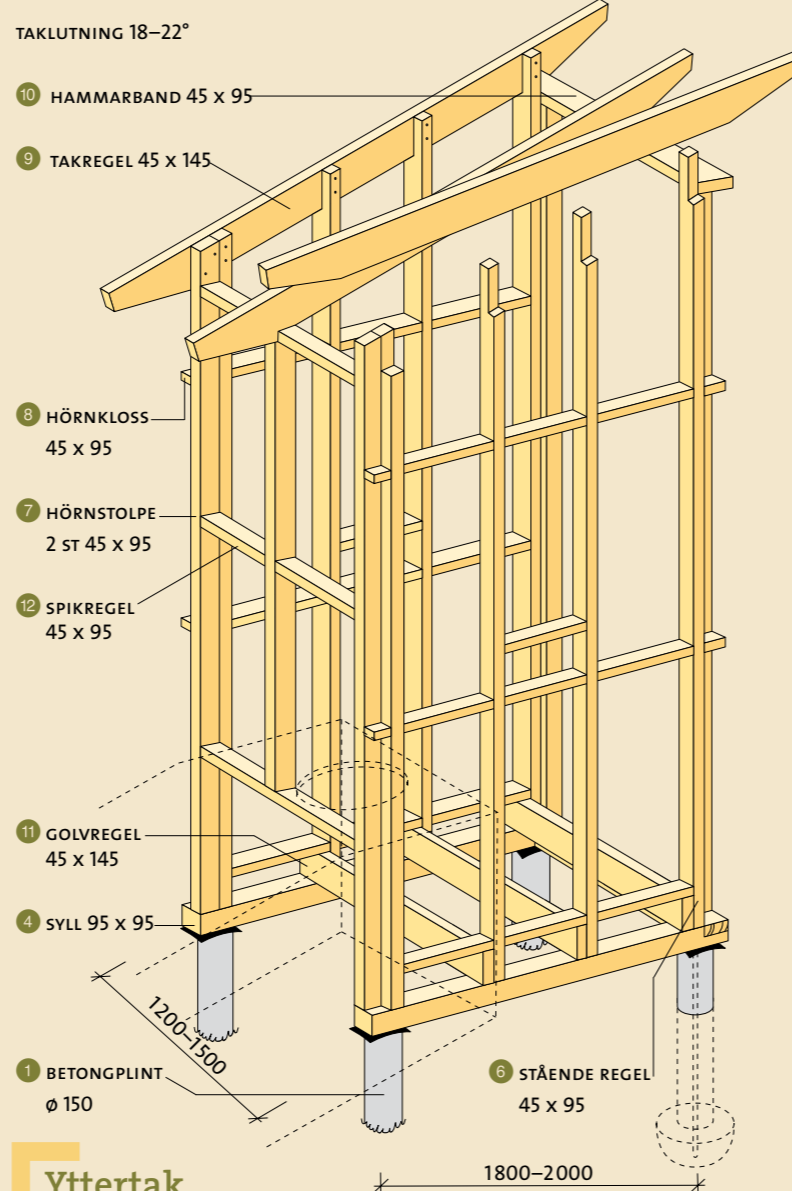
Förbind hörnstolparna 7 med de yttre takreglarna 9 45 x 145 vid långsidorna och med ett hammarband 10 vid kortsidorna.

Upptill på reglarna 6 görs urtag för takreglarna 9. Reglar och hörnstolpar skräspikas fast mot syllen med varmförzinkad trådspik 100-3,4 eller 125-4,0.

De tre golvreglarna 11 placeras i kant med de stående reglarna 6 och spikas mot reglarna och/eller syllen. Nu kompletteras regelstommen med de liggande spikreglarna 12.

Lämplig fönsterstorlek är exempelvis 400 x 600.

Utedassets regelstomme kan diagonalförstärkas antingen med snedsträvor mot hörnstolparna, eller med krysslagda hålbånd innanför panelen snett upp från hörnen, eller med skivmaterial.

5 Yttertak

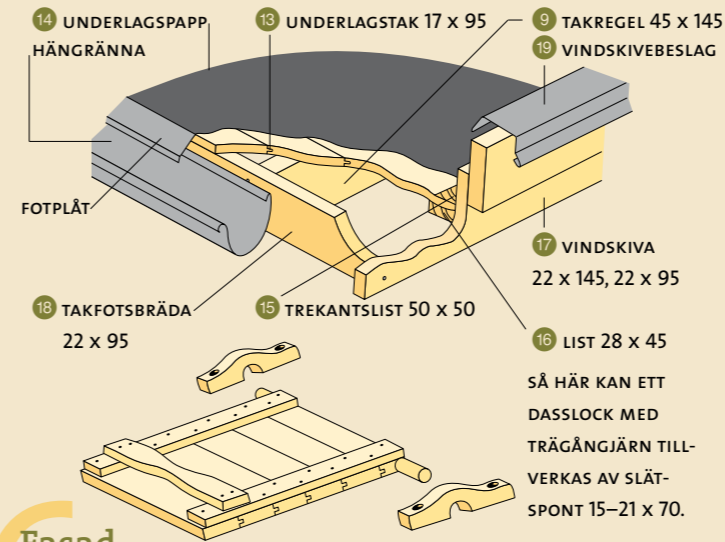
Taket, så kallat pulpettak, kan göras på olika sätt – med plåttak, takpapp eller takpannor. Underlagstaket 13 är av råspont 17 x 95 som spikas mot de tre takreglarna, med spik 75-2,8. Låt taket sticka ut cirka 300 nere vid takfoten.

Ovanpå läggs ett lager underlagspapp 14 med spikade eller klistrade skarvar samt ströläkt, bärläkt och takpannor i enlighet med tillverkarnas anvisningar.

Spika en trekantlist 15 över och en list 16 under råsponten vid takets långsidor och högsta kortsidan. Vindskivans höjd anpassas till taktäckningen. Vindskivan 17 spikas snett ner i trekantlisten 15, i underlisten 16 och senare i takfotsbrädan 18 med spik 75-2,8. Ovanpå vindskivan spikas ett vindskivebeslag 19.

En takfotsbräda 18 22 x 95 fästs mot takreglarnas ändtytor. Takfotsbrädan går fram mot vindskivan där den spikas. Alternativt kan en fotplåt fästas på råsponten under takpappen.

Tänk på att montera rännkrokarna i takfotsbrädan eller ovanpå råsponten före taktäckningen. Eventuellt innertak spikas sedan underifrån i de yttre takreglarna 9.

Fasad

Ytterväggen är en stående lockläktpanel 20. Utanpå regelstommen fixeras en vindtätning av vindskyddspapp eller skivmaterial. Om ytterpanelen spikas mot tunna horisontella distansläkter blir baksidan ventilerad. Det innebär att fasadbräderna håller låg fukthalt.

Bottenbräderna 22 x 145 spikas med en spik i mitten mot de horisontella spikreglarna, syll och takreglar. Springorna täcks med lockläkt 16 x 45. Använd varmförzinkad trådspik 75-2,8.

Lockbrädan ska överlappa bottenbrädan med minst 20 på båda de underliggande bottenbräderna. Vid nedre avslutningen bör panelbrädan snedkapas så att regnvatten avleds lättare och det känsliga ändträet skyddas. Av samma skäl bör panelbräderna sluta minst 300 ovan mark. Mellanrummet mellan droppbleck och panelkant måste vara minst 20. Läs mer i Byggbeskrivning Utvändiga träpaneler.

Ytbehandling: Allt virke bör grundmålas innan det spikas upp. Grundmåla först med träskyddsmedel (till exempel penetrerande grundolja eller träskyddsprodukt). Därefter målar man med en alkydöljgrundfärg. Färdigmålningen utförs sedan med en täckande färg som ska strykas två gånger, om inget annat anges av färgtillverkaren. Var särskilt noggrann med ytbehandling av ändträtytor som bör mättas med träskyddsmedel. Svåråtkomliga ställen målas före montering. Vid grundmåning för slamfärg eller linoljefärg, följ färgtillverkarens anvisningar. Måla inte på trä som har en fuktkvot högre än 16% (gäller även för tryckimpregnerat trä). Fuktkvoten (= kvot av vattnets vikt och träets torrsvikt) kan kontrolleras med hjälp av elektronisk fuktkvotmätare. Läs mer i Byggbeskrivning Nymålning.

7 Dörr

Antingen används en så kallad förrådsytterdörr eller så kan man själv tillverka en av slätspont 27 x 120. Dörrbladet görs 700 brett, som framsidans illustration visar, med två horisontella tvärsålar 34-45 x 70. För att en sådan dörr ska bli stadig, placeras en snedsträva mellan tvärsålar snett upp från nedersta gångjärnsleden. Observera hur snedsträvans ändar är infällda i tvärsålar.

Limma och spika utifrån med spik 60-2,3 eller 75-2,8. Böj eventuella utstickande spikar och försänk ändarna in i träet med spikförsänkare/dorn. Två 600 långa hakgångjärn av varmförzinkat plattjärn 6 x 30 skruvas fast utvändigt. Närmast haken bör gångjärnen fixeras med genomgående vagnsbult och mutter.

Passande dörrkarm får man mellan två lodräta reglar. Fals i karmen görs med planhyvlat list 16 x 45-70, som spiklimmas fast.

Fönster och dörr förses med foder 22 x 95 samt droppbleck. Spikfäste för lockläkt över fönster och dörr får man med ytterligare spikreglar.

Materialspecifikation

Obs! Spill är inte medräknat. Materialspecifikationen är baserad på syllyttermåten 2035 x 1345.

Material	Dimension	Längd	Mängd
4 Syll	95 x 95	2035	2 st.
6 Stående reglar	95 x 95	1345	1 st.
	45 x 95	2418	2 st.
	45 x 95	2637	2 st.
Spikreglar	45 x 95		20 lm
7 Hörnstolpar, främre	45 x 95	2855	2 st.
	45 x 95	2700	2 st.
Hörnstolpar, bakre	45 x 95	2200	4 st.
8 Hörnklossar	45 x 95	50	8 st.
9 Takreglar	45 x 145	2800	3 st.
10 Hammarband	45 x 95	1255	2 st.
11 Golvreglar	45 x 145	1345	3 st.
Golv, slätspont	27 x 120		ca 16 lm
13 Tak, råspont	17 x 95		ca 60 lm
Ströläkt	25 x 25		ca 14 lm
Bärläkt	25 x 38		ca 20 lm
15 Trekantlist	50 x 50	2820	2 st.
16 List	28 x 45	2800	2 st.
17 Vindskivor	22 x 95	2940	2 st.
Långsidor	22 x 145	2940	2 st.
Vindskivor	22 x 95	1889	1 st.
Främre sida	22 x 145	1889	1 st.
18 Takfotsbräda	22 x 95	1845	1 st.
Läkt	22 x 45		18 lm
20 Ytterpanelbräder	22 x 145		110 lm
	16 x 45		100 lm
Foderbräder	22 x 95		12 lm
14 Underlagspapp	5,5 m ²		
Vindtätning	15 m ²		
Gjutformar, betong, armeringsjärn, spik, färg, fönster, droppbleck, vindskivebeslag, hänggränna, takpannor			
Dörr:			
Slätspont	27 x 120	2000	6 st.
Slåar/Sträva	34-45 x 70		3 lm
Hakgångjärn, vagnsbult, skruv, dörrlås			

Komplett materialspecifikation finns på www.byggbeskrivningar.se

Föreningen Sveriges Skogsindustrier garanterar inte att byggnadsbeskrivningarna på denna webbplats är fria från fel eller brister. Användning av byggnadsbeskrivningarna som erhålls från webbplatsen sker på egen risk.

Såvida inte annat föreskrivs i tvingande lag, ansvarar Föreningen Sveriges Skogsindustrier inte för några direkta eller indirekta förluster som kan uppkomma i samband med användande av byggnadsbeskrivningarna.

Rättigheterna till innehållet på denna byggbeskrivning tillkommer Föreningen Sveriges Skogsindustrier.

Innehållet skyddas enligt upphovsrättslagen.

Kopiering av innehållet är förbjudet.

© Föreningen Sveriges Skogsindustrier, 2010